

emcdda.europa.eu

ÜZENET

Wolfgang Götz, igazgató **Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja**

Kábítószer-probléma Európában című 2006-os Éves Jelentés
megjelenése alkalmából
Zárolva: 2006.11.23. 11.00-ig (CET)

Az EU új drogstratégiája (2005–2012) fontos előrelépést jelent Európa kábítószer-problémára adott válasza tekintetében. A stratégia és a jelenlegi cselekvési terv (2005–2008) konkrét példája a tagállamok között kialakuló, egyre erősödő konszenzusnak, és nyomatékosítja az együttműködés és az összehangolt erőfeszítések melletti közös elkötelezettségüket. Ugyanakkor ez a konszenzus más területekre is kiterjed. A nemzeti politika továbbra is az egyes országok kiváltsága, és kétségtelen, hogy politikai különbségek léteznek — amelyek az európai vitát erősítik —, azonban az alapelvek tekintetében nehezebb különbségeket felfedezni. Összességében megfigyelhető, hogy az országok jellemzően ugyanabba az irányba haladnak.

Mára közel az összes európai ország egy átfogó nemzeti kábítószer-stratégiába vagy kábítószer-ellenes cselekvési tervbe foglalja össze politikai kezdeményezéseit. A jelenleg érvényes kábítószer-politika mélyreható elemzése alapján egyértelműen e stratégiák hatókörének bővülésére utaló jelek figyelhetők meg. A stratégiák hatóköre a tiltott kábítószerek mellett a legális addiktív szerekre, mint például az alkoholra, a dohányzásra és a gyógyszerekre is kiterjednek ⁽¹⁾. A vizsgált országok több mint kétharmada vagy említi mindkét típusú szert a kábítószer-politikával kapcsolatos dokumentumaiban, vagy a megelőzés és a kezelés kontextusában jeleníti meg a legális szerekkel kapcsolatos linkeket. Ez egyértelműen időszerű fejleménynek tekinthető, mivel több legális és/vagy tiltott szer egyidejű használata („polidroghasználat”) az európai kábítószer-kultúrában egyre inkább megfigyelhető jelenséggé válik.

Az EMCDDA számára kihívást jelent az anyagok egy évtizeddel ezelőttihez képest, sokkal szélesebb spektrumának monitorozása. A kezelőhelyek a serkentőszerek és a polidrog minden eddiginél változatosabb problémáival szembesülnek, és a kábítószer- és alkohol-probléma közötti jelentős átfedésről számolnak be. Az ideai jelentés szerint olyan politikára és kezdeményezésekre sorozatára lenne szükség, amely megfelelő választ adna az összetett, sokoldalú jelenlegi kábítószer-problémára. A polidroghasználat különösen nagy kihívást jelent a hagyományosan egyes szerek használatára koncentrált kábítószer-megfigyelő rendszerek számára. A kábítószer-használat e mintájának megértéséhez új módszerek kidolgozása szükséges, amelyeknek kiemelt helyen kell szerepelniük a jövőre vonatkozó tervekben, ha meg akarunk felelni azon — egyre népesebb — csoport igényeinek, amely problémája a különféle kábítószerek használatából ered.

Az aktuális helyzet megfigyelése mellett az új kábítószerek megjelenésének monitorozása és a várható közegészségügyi veszélyek előrejelzése is központi feladataink közé tartozik. A kábítószer-használat új formáit először valószínűleg csak néhány kisebb csoportban, meghatározott régiókban vagy társadalmi közegben élő személy fogadja el. Arra törekszünk, hogy az új anyagokról és a kialakulóban lévő tendenciákról időben értesüljünk, még mielőtt azok nagyobb problémává nőhetnének ki magukat.

2005-ben Korai Jelzőrendszerünk ⁽²⁾ által összesen 14 új pszichoaktív anyagról érkezett hivatalos jelentés az EMCDDA-hoz és az Europolhoz. Ezen a téren jelentős fejleménynek számított egy új anyag, az mCPP, azaz az 1-(3-klorofenil) piperazin megjelenése és gyors terjedése, amelyet a tagállamok szélesebb körben ismertek fel, mint bármely más új pszichoaktív anyagot a Jelzőrendszer 1997-es elindulása óta.

Az mCPP egy év leforgása alatt 20 EU-tagállamban, Romániában és Norvégiában jelent meg, és sok esetben az „ecstasy új típusaként” reklámozták. Ez csak egy példa arra, hogy a tiltott kábítószerrel előállításában résztvevők milyen, a potenciális használóknak kínálható új vegyi anyagok formájában keresik az innovációs lehetőségeket. A Korai Jelzőrendszer egy fontos mechanizmus, ugyanis segítségével be lehet avatkozni az európai fiatalok egészségét kockáztató profitorientált folyamatba.

Az EMCDDA 2005-ben indította el az E-POD (*European Perspectives on Drugs*/Európai Kábítószerügyi Perspektívák) kísérleti projektet, amellyel a kábítószerrel területén körvonalazódó európai tendenciákat kívánja felderíteni, nyomon követni és megérteni ⁽³⁾. Ezen projektből származó első jelentés ⁽⁴⁾ hívta fel a figyelmet a hallucinogén („varázs-”) gombák hozzáférhetőségének és használatának szembetűnő növekedésére a 90-es évek óta. Specifikus anyagokra fókuszálva, az E-POD egyfajta páneurópai radarként figyel az újonnan divatosá vált kábítószereket, és segít az országoknak, hogy ezek használatára és a használattal összefüggő egészségügyi kockázatokra gyorsan és hatékonyan tudjanak reagálni.

Végezetül megemlítendő a metamfetamin, amelyhez világszerte komoly közegészségügyi problémák fűződnek. Ezen kábítószerrel összefüggő problémák Európában továbbra is csak néhány országra korlátozódnak, ugyanakkor tavaly, a korábbiánál több EU-ország számolt be lefoglalásokról, amely egyértelműen azt mutatja, hogy a leginkább veszélyeztetett populációkat intenzívebben kell monitorozni.

Továbbá az Európai Bizottság 2005-ben az EMCDDA alapító okiratának átdolgozását javasolta azzal a céllal, hogy az EMCDDA meg tudjon felelni az új kihívásoknak. A módosított rendelet többek között kimondja, hogy a központnak számba kell vennie az új kábítószer-használati módszereket, különösen a polidroghasználatot, illetve a legális és tiltott pszichoaktív anyagok kombinált használatát is.

A kábítószer-problémáról folyó globális vitában olyan vélemények is elhangoznak, amelyek szerint a drogok kiegyensúlyozott, tényeken alapuló megközelítése lenne szükséges. Ezen megközelítés Európában — talán sokkal inkább, mint bárhol máshol — folyamatosan érvényre is jut. Az új EU drogstratégiát és első cselekvési tervét az országok közötti — mind a kereslet mind a kínálat csökkentésére vonatkozó — konszenzus alátámasztja. Az információk összegyűjtésének és megosztásának, a helyes gyakorlatok terjesztésének fontossága tekintetében szintén teljes egyetértés van, illetve abban is megegyeznek, hogy a polgárok legjobb érdekeit szolgáló intézkedésekre vonatkozó nehéz döntések meghozatalakor tudományos bizonyítékok alapján kell eljárni. Az Európai Bizottság az EMCDDA támogatásával pontosan ilyen bizonyítékok felhasználásával értékeli a jelenlegi cselekvési tervet.

Az EU drogstratégiák és cselekvési tervek az évek során cselekvésre ösztönözték a nemzeti hatóságokat, növelték a belső szakpolitikák értékét és a kábítószerekkel kapcsolatban egy erőteljesebb, egységesebb európai álláspont kialakulásához vezettek. Az EMCDDA az európai kábítószer-jelenségről rendelkezésre álló információk objektív, tudományos elemzésével kíván egy tájékozott politikai döntéshozatalt elősegíteni.

Elszomorító tény, hogy a kábítószer-használat milyen problémákat okoz bizonyos európaiaknak, családjaiknak és a körülöttük élő közösségeknek. Azonban derülátók lehetünk atekintetben, hogy Európában ma már nem csak a helyzetet látjuk tisztábban, de a kábítószerokról is minden korábbinál átgondoltabb, nyitottabb és tájékozottabb párbeszédet tudunk folytatni.

(¹) Kiemelt téma: 'EU drug policies: extended beyond illicit drugs?' <http://issues06.emcdda.europa.eu>

(²) A rendszer az új pszichoaktív anyagokra vonatkozó információcseréről, kockázatértékelésről és ellenőrzésről szóló, 2005. május 10-i 2005/387/IB tanácsi határozat (*Hivatalos Lap*, L 127., 2005.5.20.) alapján működik. Lásd továbbá: <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeID=17869>

(³) Az EU kábítószer-ellenes cselekvési tervével (2005–2008) összefüggésben hozták létre, amely „a kábítószer-használat és a kábítószer-piacok körvonalazódó tendenciáiról és mintázatairól szóló egyértelmű információk” gyűjtésére szólít fel.

(⁴) 'Hallucinogenic mushrooms: an emerging trend case study' <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=7079>